

להבות אש קודש

מתורתם של קדושי ושרידי השואה

פרשת זכור ופורים

לפרשת זכור

עמלק ביקש לפגוע בישראל בגופם ובנשמתם

זָכֹר אֶת אֲשֶׁר־עָשָׂה לְךָ עַמְלֵק בְּיַדְּךָ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם. אֲשֶׁר קָרָךְ בְּלַחֲמֶיךָ... (דברים כי תצא כ"ה י"ז-י"ח)

מבאר הרב שמעון סופר¹ זצ"ל הי"ד בספרו שיר מעון המחובר בקודש לספרו של סבו הגדול החת"ם סופר, תורת משה בפרשת זכור וזלה"ק:

רש"י פירש קרך – טמאך. י"ל [יש לפרש] שלכן טמא אותם בשנאתו, כדי שלא יהא להם זכות מצוות שתגן עליהם, לכן טמאם והחטיאם. וזה י"ל [יש לומר] היה מעמו של המן שגזר שלא ללמוד תורה וגזר על המילה כדאיתא במגילה ט"ז ע"ב וברש"י שם שכל כל אלה גזר², וכדאמר ליה אחשוורוש לא יכלית ליה, השיב ישנו מן המצוות, כדאיתא בש"ס מגילה (י"ג ע"ב) (ובתורת משה כתב שלכן גזר המן כדי שישכחו התורה והמצוות קודם מותם, וגם חלק לעוה"ב לא יהיה להם) וכן יש לומר שהיה גדולה השנאה של עמלק שהשב אם יהרוג אותם מכל מקום יזכו לחיי העוה"ב, לכן טמאם והחטיאם תחלה. ולזה נענש מדה כנגד מדה במחה אמחה, כדרשת חז"ל (ילקוט שמעוני רמז רס"ז) מחה בעוה"ב, אמחה לעוה"ב, במדה כנגד מדה שהוא היה רוצה להאבידם מעוה"ב ומעוה"ב, ואדרבא ע"י זה קבלו התורה באהבה בימי המן והיה להם עוה"ב, וכן תמיד גוזרים גזירות על ישראל לבטלם מהתורה, ומבטיחים לישראל שאם יבטלו ינתן להם כל טוב וחירות וכל טוב הארץ.

¹ הרב שמעון סופר נכדו של החת"ם סופר, בנו של רבי אברהם שמואל בנימין הכתב סופר שמואל מקום אביו. שימש ברבנות בערלוי במשך ששים וארבע שנים. ערך מכתבי סבו את הספר הידוע על התורה 'תורת משה', שעבר כמה מהדורות. בענותנותו הגדולה כאשר הדפיס את ספרו שלו שו"ת התעוררות תשובה בראש כל עמוד בספר כתב: 'אין לסמוך על הוראה זו כלל, עיין בהקדמה'. כמו"כ את הידושי התורה שלו על החומש שיביץ בתוך ספרו של סבו תורת משה, אך כל מאמר התם בסיומו 'ש"מ' שיר מעון.

במהדורה האחרונה של 'תורת משה' (ירושלים תש"ז) לראשונה הדפיסו את הידושי בקונטרס בפני עצמו, לאהר הדפסת התורת משה. משמעותו של השם 'שיר מעון' מוסברת בפתיחת חלק זה במהדורה הנוכחית כי שיר מעון רמזו שמו שמעון ועוד צירוף התיבות שיר מעון יסודו עפ"י הגמרא (הגיגה י"ב ע"ב) דקאמר ר"ל דאיכא שבעה רקיעים ושם אחד מהם מעון ומפרש מעון שבו כתות של מלאכי השרת אומרים שירה בלילה ומחשות ביום מפני כבודן של ישראל.

כמו כן נודע במעלת תפלתו המיוחדת שנבעה מעמקי הלב. אחיינו הידעת סופר רבי עקיבא סופר היה אומר: די היה לשמוע מדודי הרב מערלוי ברכת 'שהכל נהיה בדברו' כדי להתעורר בתשובה. נכדו הרב יוחנן מערלוי (שנסתלק לעולמו בירושלים בשנת תשע"ו) אמר: ...כל תיבה ותיבה מהתפלה מתחלתה ועד סופה היה מכמא בנעימה קדושה ובנגון מיוחד, וכל מי שהיה נוכח שם, היה מרגיש שק"ו [קדושת זקני] עומד לפני בוראו באימה וביראה...איה המלים לתאר את קריאת 'שמע ישראל' שאז היה מגיע להתפשטות הגשמויות ממש...[נערך עפ"י הספר פליטת בית סופריהם, תש"פ].

² בגמרא מגילה (ט"ז ע"ב) הדרשה המפורסמת בעניני פורים: ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, אומרת הגמרא שם אמר רב יהודה אורה זו תורה...שמחה זה יום טוב...ופירש רש"י ד"ה אורה זו תורה, שגזר עליהם המן שלא יעסקו בתורה. שמחה זה יום טוב קיימו עליהם ימים טובים. זו מילה ועל כל אלה גזר.

והנהגה אנו כבר רואים שהחירות והגדלות לישראל, מוזיק יותר לבטל תורה מאשר יזיק להם הדוחק ועניות ושפלות, א"כ קשה מאי היה שמחת פורים גדולה כל כך על שנתגדלו היהודים, הלא יש לחוש שיתפקרו ע"י זה וידבקו באומות ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם?! אבל הטעם דרוצים להדבק בגוים תמיד רק כדי להתכבד ושירוממו אותם הגוים, ומדמין עצמן מפני זה לאומות העולם, ולא הלילה מחמת רשעת ישראל, וזה כל זמן שאומות העולם ברומו של עולם ואנחנו שפלים, אבל בימי הפורים היה ההיפוך היהודים היו ברומו של עולם, כדכתיב (אסתר ט' ג') וכל שרי המדינות... מנשאים את היהודים, וע"י זה ורכים מעמי הארץ מתיידיים, כי אדרבא המה היו מדמין עצמם ליהודים ונתכבדו היהודים והיו מתגיירים, ואז לא דימו ישראל לאומות, ונהפוך הוא אשר ישלמו היהודים בשונאיהם... עב"ל הרב שמעון סופר זצ"ל הי"ד.

מחיית עמלק – מחיית ראיית מתחת השמים – שליטת הטבע

במאמרי מרן יסוד העבודה (סלונים) מובא בשם מרן מקוברין זיע"א: תמונה את זכר עמלק מתחת השמים, היינו שתולה הכל בטבעיות ומכחיש בהשגחה, זו הבחינה נקראת 'מתחת השמים'. לכן תראה תמיד למחות זאת הבחינה. רק תמיד תראה להאמין שהכל בהשגחה. וכשתעשה כן 'לא תשכח' – יראתך ואהבתך תמיד לה' יתברך. (כתבי רבי משה מידנר פרשת כי תצא).

מצות זכירת ענין עמלק לעדוד וחזוק ישראל

בספר הדרשות מצא אהרן לרב אהרן וולקין³ זצ"ל (בעהמ"ה בית אהרן על הש"ס, וש"ת זקן אהרן) כתב בח"א דרוש ל"א דרוש לפרשת זכור (ד"ה וסיימתי דרוש זה):

³ הרב אהרן וולקין זצ"ל (תרכ"ה – ו' בשבט תש"ב) נולד לאביו יעקב צבי ולאמו היה לאה. למד בישיבת וולוז'ין בראשונות של הנצי"ב. נשא לאשה את מרת רחל אהותו של הרב זלמן פורוצקין (אזנים לתורה והידעה והדיבור). למד אצל הרב יצחק אלחנן ספקטור בקובנא ושם נסמך לרבנות ודיינות. היה מהפעילים בעת יסודה של אגודת ישראל (תרע"ג), שימש ברבנות בכמה ערים, והאחרונה בפינסק שבבלארוס. בתום מלחמת העולם הראשונה, לאחר עליית הבולשביקים לשלטון, נכלא למשך מספר חודשים. בהקדמה לספרו על מסכת בבא קמא הוא כותב: "וכתלי בית האסורים ויכיהו בשעה שגם עלי עבר כוס התרעלה להיות יושב כשבוי בצל קורתם וכו', שמה ישבתי נגדה נא המון כל אסורים, הרוצחים והגנבים וכל ארבע אבות מוזיקים וכתבתי את חיבורי". הוא התפרסם כאחד מגדולי פוסקי ההלכה, והשיב תשובות לכל רחבי מזרח אירופה. כמו כן, היה פעיל גדול בעניינים ציבוריים.

רבי אהרן נפטר בביתו ודאי שיסורי הכלל הכריעו את חקו, ובשבת פרשת בא ו' בשבט תש"ב השיב נשמתו הטוהרה והזכה לבוראו. הוא זכה והובא לקבורה, אך בצוק העיתים לא נמצא קברו עד היום. אשתו הרבנית רחל ובתו חיענא שהיו עמו נספו עם שאר הקהילה מפינסק, הי"ד. ספריו, שבנוסף לאישיותו הדגולה שמוהו בכותל המזרח של גדולי התורה, הם בית אהרן על בבא מציעא, כתובות, גיטין, ש"ת זקן אהרן. הוצאה ראשונה של ספר זה היתה בשנת תרצ"ב, בהוצאה השניה שהודפס הספר בתשי"ח ע"י בנו הרב שמואל דוד כתב בשער הספר:

בשער הספר הנני קובע תשובה אחת אופיינית משנות ימי תקופת המלחמה האחרונה המאלפת ומחשפת טיבן של הגזירות הרעות שקמו והתיצבו כמו נד דבר יום ביומו.

תשובה זו הכתובה על קטעי נייר מחוק מאפס הרמרי בתיבה שלא נתנו לרבנים משוללי כל זכות הקיום, היא טיפה מן הים הגדול של ש"ת מאותן הימים אשר גם בשעת חירום שנו ופנו אל אאמרי"ר זצ"ל הי"ד, והסתננו אליו שאלות מקרוב ומרחוק, ומתוך הענן והערפל שכיסה ארץ הופיע בהדר גאונו להאיר עינין וליבן של ישראל לחורות להם הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו. עב"ל הרב שמואל דוד זצ"ל. התשובה עוסקת בשאלה שנשאל הרב באותם ימי אפילה, על הנדרשים לצאת לעבודה בשעה מוקדמת, ורוצים להתפלל לפני עלות השחר ולהניח מליט ותפילין ולקרוא קריאת שמע, כדי שיוכלו לאכול מרם צאתם לעבודה. לאחר שדן הרב בשאלה מסקנתו היתה שלמרות האונם אין להתפלל לפני עלות השחר מאידך גיסא הם יוכלו לאכול לפני עלות השחר שהרי עדיין לא הגיע זמן תפילה ומותר לאכול מעיקר הדין. [לפסיקת הלכה עיין היטב בדבריו המקודשים שם, הערת המלקט].

...לולי דמסתייגה הייתי אומר שיש עוד כוונה אחרת במצות זכירת מעשה עמלק, שהוא יתברך ראה מה שעתידי להיות ברבות הימים, עת האומה הישראלית תתפזר בארבע כנפות הארץ וגזירות רעות וצרות יעיקו אותם על מדרך כף רגלם, ולעת כזאת אשר ישראל הם דווים דחופים ושנואים יותר מכל האומות... יפול היאוש בלבן של הרבה ישראלים, לומר שהלילה כבר אבדנו, ואין תקוה עוד שיקוו לתחיה לא בדרך הטבע ולא בדרך הנס... ויאוש כזה הוא מן המפסידים היותר גדולים, שיוכל הלילה הוא מן ההפסידים היותר גדולים, שיוכל הלילה לפרוץ פרצה גדולה בכרם הישראלי, ובכדי לחזק לבבנו צוה הקב"ה לזכור בכל שנה ספור הסתוריי אשר מומנו נראה כי לא עתה בלבד עומדים אנו במצב רעוע כזה, אלא שכבר היה לעולמים, ובכ"ז כאשר באנו מים עד נפש, הצילנו ה'... עכ"ל הרב אהרן וולקין זצ"ל הי"ד.

לפורים

בישראל – נקודת השפל היא ראשית הרוממות החדשה

במדרש אסתר רבה (ו' י"א) מתוארת הפלת הפור ע"י המן מהו הזמן המתאים לפגוע בישראל. בתחילה ניסה באחד מימי השבוע, וכל אחד מהימים התנגד שפעולת רשעה זו תתקיים בו והעלה זכותם של ישראל. ומשראה כך, ניסה למצוא חודש מתאים, ושוב ככל חודש נמצאה זכות של ישראל, עד שבאדר מצא ושמה, וכך כותב המדרש וזלה"ק:

...בא לו מזל הגים שהוא משמש בחדש אדר ולא נמצא לו זכות ושמה מיד ואמר אדר אין לו זכות ומזלו אין לו זכות ולא עוד אלא שבאדר מת משה רבן, והוא לא ידע שבאדר [שבשבעה] באדר מת משה ובאדר [ובשבעה] באדר נולד משה, ואמר כשם שהדגים בולעין כך אני בולע אותן...[עכ"ל המדרש].

בספר מאמרי שלמה לרב שלמה הרבני⁴ זצ"ל הי"ד כתב במאמר 'בטול אמונתו בכוחותיו מצמיח ישועה' (ה"ב מאמר ס'): מה שהוצרכו חז"ל להוסיף ולא עוד אלא... שבאדר מת, כנראה שהוקשה לחז"ל מה למעם

חשן אהרן על חושן משפט. ספר מיוחד (שנדפס מחדש בתשפ"ד) הינו פירוש לספר יראים לרבי אליעזר ממין מגדולי הראשונים, שנקרא בשם סביב ליראיו, ספר דרשות שני חלקים מצא אהרן. עם זאת ירדו לטמיון כתבי יד שלו ביניהם אלפי שו"ת, בית אהרן לקידושין, חיבור על מסכת חולין, חיבור על אבן העזר בדוגמת חיבורו על חושן משפט.

חמישה בנים וחמש בנות היו לו. חלקם נפטרו בצעירותם, וחלקם נרצחו על קדוש ה' בשואה. בנו הרב חיים התמנה לימים לראש ישיבת וולוז'ין, בימי עברה וזעם של השואה נתנו בידו אשרות יציאה, אך הוא לא רצה לצאת עד שאהרון תלמידיו יצא. הוא הוצא להריגה עם כל משפחתו כנראה בקיץ תש"א. בן אחר של רבי אהרן, רב יצחק אלחנן שימש ברבנות בקהילת אנטוופול סמוכה לבריסק. בקיץ תש"ב נספה עם משפחתו. ה'נרות נשמה' שנתרו לו הם מבתו לאה שעלתה לארץ ישראל ונישאה לר' אברהם אריז.

ובנו הרב שמואל דוד הוא נר הנשמה שהמשיך ביתר שאת להאיר ולהבעיר את אור התורה של המשפחה, הוא הצליח להמלט עם משפחתו ולהגיע לשנהאי שם התחבר לאנשי ישיבת מיר שכידוע מצאו שם אי מפלט. משם הוא היגר לארה"ב, ובה חי עד הסתלקותו הפתאומית בב' באלול תשל"ט. בשנהאי נולד בנו חיים בתשרי תש"ז (בתקופה זו עדיין לא ידע שאביו נסתלק לבית עולמו, ולכן לא קרא לבנו על שם אביו, (המקור עפ"י הספר אהרן בכהניו עמ' 192 הערה 39) שלימים שימש כאחד המשגיחים המפורסמים בארץ ישראל בישיבת עמרת ישראל בירושלים. תולדותיו נכתבו בהרחבה בספר אהרן בכהניו (ממנו נלקחו דברים רבים בכתובה זו) שיצא לאור בתשפ"א ע"י נינו אברהם וולקין בנו של המשגיח מעמרת ישראל הרב חיים וולקין זצ"ל.

⁴ הרב שלמה הרבני זצ"ל הי"ד (תר"ן-תש"א) משגיח בישיבת שער התורה גרודנא (ליטא). לאחר פטירת הרב אלטר שמואלביץ זצ"ל ששימש כראש ישיבת גרודנא, נתמנה הרב"ג הרב שמעון שקאפ ע"י הרב מפוניבז' – הרב יוסף שלמה כהנמן זצ"ל ששימש בתקופת מעבר כראש הישיבה. עפ"י הצעת הרב ירוחם הלוי ליוואוויץ, המשגיח המפורסם מישיבת 'מיר', מגדולי בעלי המוסר לפני מלחמת העולם השנייה, נתמנה הרב שלמה הרבני זצ"ל כמשגיח רוחני לגרודנא. מן

הראשון, אפילו לא היה בחודש אדר [זכויות] לעכב הגזירה כמו בשאר החודשים הקודמים לפניו, אבל טעם חיובי שנוכל להוציא בפועל הגזירה ג"כ אין, ואין כח לגזור גזירה קשה על ישראל בלתי שיש לו איזה סיבה וטעם לגרועותא ורועותא, ע"כ הוסיפו שמוצא גם רעותא בחודש אדר שאז מת משה רבינו, והוי רעותא למזל אז באדר ואיתרע מזליהו.

אמנם צריך ביאור לפי זה מה התירוץ וההמשך 'ולא ידע שבו' באדר מת משה, אבל גם ב' באדר נולד' ומה בכך, הלא סוף סוף הוא מת אחרי הלידה ונחלש מזלם?!

אמנם הביאור הוא: שהקב"ה שם טבע כבריאה כידוע, שכל דבר יש בו התחלה ואז הוא במצב קטן ולפעמים חלש ומצומצם ולאט לאט הולך ומתגדל ומתפתח עד שמגיע לשיא גדלותו, לנקודה הכי עליונה שיכול אותו הדבר להתגדל, להתרחב ולהתפתח, ואח"כ מתחילין ימי הירידה עד הגיעו לקצה היותר פחות וקטן וזה הגמר. זה היתה שמחת המזן כשהפיל פור, הוא וצוות מכשפים והכמים שלו, ירדו בחכמה רבה לעומק כל הכוחות ששולטים באותו הזמן וראו שתמיד יש זכויות ומקום עליה לכלל ישראל ועדיין אין מקום לירידה ונפילה, ובהגיעם לאדר ולא ראו שום סיבה וטעם לעליה, שום דבר טוב לא אירע אז לישראל, חשבו שזהו הסוף, חודש האחרון. שכך הוא בטבע, לסוף נחלש הדבר והכוחות שבו עד שבטל לגמרי ובטלה קיומו וחיותו ולכן שמה. אבל ידיעה אחת היתה חסירה להם, שזה הכלל ששולט בכל הבריאה עפ"י טבע הוא דוקא לאלו שמונחים תחת שלטון הטבע וכוחותיו, אבל לא בישראל, וכלל ישראל יוצאים מן הכלל הזה מפני שכשמוגיע כלל ישראל לסוף הטבע נכנס למצב יותר גבוה, נדבק בה' יתברך, במקום היות חדשה 'אתם הדבקים בה' אלקיכם היום כולכם היום' במקום מיתה וביטול, אדרבא, נדבקים ומאוחדים במקור החיות והקיימות ועולים למדרגה למעלה מן הטבע.

וזה מרומז מה שאמרו חז"ל 'ולא ידע שבו' באדר מת וב' באדר נולד' הפירוש, ה'משה' חוזר ונולד בסוף החודשים בשעה שלאחרים זה הגמר והמיתה, למשה מתחיל סבוב חדש יותר גבוה לידה חדשה, נכנס לחיי דבקות בה' יתברך ורוממות הנפש 'מה כאן עומד ומשמש, כן התם עומד ומשמש' (סוטה י"ג) אין פה למשה

הענין לציין שהרב ירוחם הציץ שגם יגיד שעורים, אבל ר' שמעון שקאפ סירב כדי להמנע מערבוב תחומין' (בין הלומדות' של עולם הלימוד הישיבתי, להתעלות ובניית קומת האישיות החנוכית תורנית).

מן הענין להוסיף עפ"י דברי הקדמה לספר ממנו הובאו הדברים כי: תולדות הגאון הצדיק רבי שלמה הרכבי הי"ד הם תולדות של עלם צעיר שחשבוהו לבלתי ראוי להגיע למדרגות נעלות בתורה, [בשנות ילדותו לא רצה ללמוד, והוריו הצדיקים שסבלו הרבה בחייהם, ומסרו נפשם על גדולו וחנכו ובמיוחד אמו הצדקת, היו שרויים בצער עמוק על כך] שמתוך שימת לב לכתותיו, רצון אדיר, והתמדה עצומה נחפך לאדם גדול ואמון פרגוה, שהעמיד תלמידים לאלפים [מתלמידיו הגדולים והמפורסמים: ר' חיים שמואלביץ זצ"ל (ראה בספר 'מח ולב' תולדותיו שכתובים ביד אומן מיוחדת) רבי שמואל רוזנבסקי זצ"ל ראש ישיבת פוניבז', הגאון רבי ישראל זאב גוסטמן זצ"ל ראש ישיבת נצח ישראל (בעהמ"ח 'קונטרסי השיעורים')]. הרב שלמה הרכבי למד בצעירותו בישיבה בראדין בתקופת מאור ישראל – החפץ חיים זצוק"ל. באותה תקופה הגיע לישיבה ר' ירוחם ליוואוויץ שבאישיותו החנוכית מגביהת העוף, ראה את כוחות הנפש האדירים הטמונים בכחור הצעיר, והוא שעזר לו למפחם ולפתחם. לאחר שר' ירוחם נקרא למיר ע"י ראש הישיבה הרב אליעזר יהודה פינקל ז"ל לקח עמו 'סגל חבורה' מהישיבה בראדין וביניהם הרב שלמה הרכבי אשר שם גבהה קומת אישיותו יותר ויותר. בשנת תרפ"ב חזר לעיר מולדתו גרודנא ממנה יצא, ובמשך שמונה עשרה שנה הדרוך את בני הישיבה תחת ראשותו של הרב שמעון שקאפ זצ"ל כמסופר לעיל.

באלול תרצ"ט עם פרוץ מלחמת העולם השנייה, בין כמה לעשור ת"ש נכנס הצבא האדום הסובייטי לגרודנא והישיבה נסגרה מיד למחרת בגזירת הרשעים. הרב שלמה עם רוב בני הישיבה עברו לוויילנא, שם התאספו גם מיישיבות אחרות. רבי שמעון שקאפ זצ"ל היה חלש להצטרף אליהם, ב' בחשוון באמצע תפלת 'מנחה' נדם לבו הגדול. שמועת פטירתו הכתה שבר על שבר את בני הישיבה הגולים בוויילנא. כעת נשא הרב שלמה הרכבי בעול החזקת הישיבה על כתפיו, והוא כלפיד אש מוליך את הישיבה בין תמרות האש של המלחמה הנוראה. בקיץ תש"א נלקחו להריגה בני הישיבה יחד עם רבם הרב שלמה הרכבי וכל משפחתו, שעלו למרומים כגווילים נשרפים ואותיות פורחות. הספר מאמרי שלמה, הינו עפ"י שיחות שנכתבו ע"י תלמידיו והלקם היו למראה עיניו. הספר יצא לאור לראשונה בירושלים תשל"ז, ומהדורה זו מורחבת, נדפסה בתשס"ב. הספר נערך ע"י תלמידו הרב זידל אפשטיין זצ"ל (בעהמ"ח 'הערות' עה"ת) אשר שימש כמשגיח רוחני בישיבת 'תורה אור' בראשות הרב פינחס שיינברג זצ"ל.

ובניו ותלמידיו שהם הכלל ישראל גמר וסוף, רק חוזרים ונולדים ומתחדשים 'בנשר נעורייכי', וממילא בטלה שמחתו, ובני ישראל יוצאים ביד רמה: עכ"ל הרב שלמה הרבני זצ"ל הי"ד.

לבישת מסכות בפורים כנגד 'מסכתו' של המן

בשו"ת שיח יצחק (ה"א סימן ש"פ) לרב יצחק וייץ⁵ זצ"ל הי"ד, אב"ד וורבוי, הביא הסבר מופלא ויחודי בענין מנהג ישראל לשים מסכות על פניהם בפורים, וזלה"ק:

טעם לבישת פרצופין [מסכות] בפורים, וכן כתב בזה טעם נכון בספר אלה המצוות למהר"ם הגיז (במצוה תקמ"ג) דף קע"ד ע"ב, עש"ה [עין שם הדברים]. ולענ"ד נראה, עיין רמב"ן תולדות בפסוק [בראשית כ"ז מ"ב] הנה עשו אחיך מתנחם לך להרגך, וזה לשון קדשו: אונקלוס אמר כמן לך, אורב לך. ונראה מדעתו כי טעם מתנחם לך, שמראה עצמו לך מנוחם על ענין הברכות, וכאילו אינו מקפיד בהן, והוא מארב כדי שלא תשתמר ממנו, עכ"ד.

והיינו לענ"ד הפירוש בפייט [יוצרות] לשבת זכור שהרית, בד"ה 'תמימים' וישמום שמימת ישישו המהובא, החל לבוא מראש במהבא⁶, היינו שאצל עשו היתה השנאה על יעקב במחבוא כרמב"ן האמור, והנה לפנים הראה עצמו כאילו שאינו שונא כלל ליעקב, ובפ' הוקת כמות ולשון שונה היות מלך ערד, נתן מסוה ע"פ למען לא יכירוהו, ולזאת גם אליהו ז"ל בא בדמות הרבונא אל המלך ופעל תליית המן. ובאשר הואיל במסוה ובהמטן השנאה שלא תוכר מעל פניו, נענש במידה כנגד מידה ע"י אליהו ז"ל שלא הכירוהו ג"כ באשר פניו כפני הרבונא. לזאת לובשים פרצופים שע"י זה אינו ניכר מי האיש בפורים. עכ"ל הרב יצחק וייץ זצ"ל הי"ד.

---

⁵ הרב יצחק וייץ זצ"ל הי"ד, נולד בשנת תרל"ג בעיר פרשבורג שבסלובקיה. הוא למד בישיבה בעירו אצל רבו המובהק הרב שמחה בונם סופר בעל 'שבט סופר', ובגיל עשרים כבר שימש כאהד מרבני העיר. בשנת תרס"ד מונה לרב בעיר אדלבורג שליד פרשבורג, ובשנת תרע"ו מונה כראב"ד של הקהילה החשובה ורבו, וגם הקים בה ישיבה שעמד בראשה. הוא עסק הרבה גם בתורת הנסתר, ואף התקרב לכמה מגדולי החסידות של ימיו. זכה להערכה רבה מגדולי דורו עימם היה בקשר, ובעיקר היה קשור לידידו הרב יששכר שלמה טייכטאל, בעל שו"ת 'משנה שכיר' ומחבר הספר 'אם הבנים שמחה', שאף הוסיף קונטרסים של תשובות מאת הרב יצחק וייץ לכמה מהיביריו. הרב וואזנר זצ"ל העיד עליו "שהיה בקי עצום בכל מכמני התורה כי לא שכה מעולם, והכל שגור בפיו, הלכה ואגדה שו"ת וספורי הדורות...".

הרב יצחק וייץ נרצח בידי הנאצים בשנת תש"ב. רוב כתביו בכל חלקי התורה אבדו בשואה. עד ראייה סיפר כי בזמן שהעלו הרשעים הארורים את היהודים לרכבת בדרך להשמדתם, הם העמידו אותה במרחק מסויים מהרציף, ורק בהליכה על גבי קרש, ניתן להגיע לקרון. כתוצאה מכך זקנים ותשושים נפלו בעלייתם, ונורו במקום. הרב וייץ שהיה בגיל כשבעים, נמל בידי שתי מזוודות עמוסות בכתבי היד שלו מתוך כוונה להצילם, עמם דילג על הקרש המכשיל והצליח להכנס לקרון, אבל קויים בו: גווילין נשרפים ואותיות פורחות, וכל הכתבים הללו אבדו יחד עם מחברם. שרידי כתבים אחרים הוציאו לאור בני משפחתו את הספר 'שיח יצחק', ע"י מכון ירושלים בשנת תשנ"ה. בשנת תשע"ה יצא לאור מכת"י חלק נוסף של השו"ת, ובהוצאה חדשה נערכו שני החלקים עם מפתחות ותולדות (עריכת תולדותיו עפ"י שו"ת בר אילן).

⁶ הפשט, מהשנאה שהיתה חבויה אצל זקנו עשו. יש שפירשו [והוא נפלא לפירוש שהבאנו לעיל] ה'מהובא' כונתו על עמלק שנתחבא והסתיר עצמו תחת שם הכנעני מלך ערד, כמו שכתב רש"י (במדבר כ"א א') עפ"י יוצרות המבוארות לרב בנימין שישא.